

”Vilpittömästi sinun”

Kuvataiteilija liri Poteri pohtii, olisiko
maailma muutettavissa inhimillisemmäksi
paikaksi taiteen avulla.

TEKSTI PILVIKKI LANTELA | KUVITUS SANTERI HAPPONEN

V alokuvista, videoista ja installaatioista tunnettu Poteri ei ajattele olevansa kovin poliittinen taiteilija, mutta puhuessamme taiteen merkityksestä ja mahdollisuuksista yhteiskunnassa Poterilla on selkeä näkemys:

– Taide osoittaa jotakin todellisesta elämästä ja samalla luo todellisuutta. Omissa teoksissani pohdin haavoittuvuutta, välittömyyttä, vilpittömyyttä ja vuorovaikutusta. Haluan luoda todellisuutta, joka haastaa sosiaalisen median ja mainonnan kilpailullisen ja vertailua ruokkivan kuvavirran.

Poteri etsii armollisempia kohtaamisia, kuva kerrallaan.

– Teokseni *504 aamua* lähti liikkeelle kokemuksestani passikuvaliikkeen kuvaajana. Minua hätkähdyttivät asiakkaiden ”näytänkö tuolta”, ”ihan hirveä” -huudahdukset lopputuloksen äärellä ja ylipäättään se kovuus, jolla ihmiset suhtautuivat omiin kuviinsa, jotka ovat vain pieni, rajallinen jälki ihmisestä.

Taiteilija päätti ottaa itsestään kuvan joka aamu juuri herättyään.

– Herätessään ihminen on haavoittuvimmillaan – yrittäin päästä käsiksi hetkeen, jota ei ole rakennettu muita varten.

504 aamua on paitsi muotokuva ajassa, vuoden kiertoa seuraten, myös tutkimus siitä, miten nähdä itsensä.

– Jos pystymme kohtaamaan itsessämme haavoittuvuuden ja keskeneräisyyden, pystymme ehkä kohtaamaan sen paremmin myös muissa. Toivon, että tunnistaisimme itsessämme tarpeen tulla nähdyksi ja ymmärretyksi.

Teoksen intiimiyttä lisää se, että kuvat ovat passikuvan koossa. *504 aamua* ei ole koskaan aiemmin ollut kokonaisuudessaan esillä, mutta kuvat kulkivat Poterin mukana Rovaniemelle, joten teos nähdään koko laajuudessaan galleria Valossa Arktikumissa.

Hahmon ja liri Poterin välimaastossa

Poteri esiintyy teoksissaan ja performansseissaan useimmiten itse. Joskus raja teoksen hahmon ja taiteilijan välillä sekoittuu. *Kuiskaus*-esitysinstallaatiosta pilkisti esiin Poterin oma korva, jolle katsojat saattoivat kuiskutella.

– Huvituin, kun jotkut osallistujat alkoivat arvioida korvani näppylöitä tai kun oma äitini tuli kuiskaamaan ”hei, täällä äiti”, jonka jälkeen kuulin vieraan äänen

Iiri Poteri

- Syntynyt 1992
- Asuu ja työskentelee Helsingissä
- Valmistui maisteriksi Taideyliopiston Kuvataideakatemiasta kesällä 2021
- On osallistunut lukuisiin ryhmänäyttelyihin Suomessa ja ulkomailla. Poterin teoksia on ollut esillä esimerkiksi Mäntän kuvataideviikoilla (2023), Oksasenkatu 11 -galleriassa (2023) ja Bruggen kulttuurikeskuksessa (Concertgebouw Brugge, Belgia, 2021).
- Asuu Rovaniemellä elämänsä ensimmäistä kertaa yksin
- Poterin yksityisnäyttely *Näkemisiin! / See you and Let's see!* Galleria Valossa ja Katve 1:ssä Arktikumissa Rovaniemellä 5.5.2024 asti.

Lauantaisin *Näkemisiin! / See you and Let's see!* -näyttelyssä voi seurata esitystä Taidepainot, jossa Poteri kuntoilee taidekirjoilla. Kirjat hän on löytänyt Rovaniemen kirpputoreilta ja kirjastojen poisto-osastoilta.

kysyvän äidiltäni: ”oletko sä tosiaan korvan äiti?”
Rajapinta itsen ja teoksen välillä on hedelmällinen havainnoille ja uusille ideoille. Oma keho ja kasvot ovat työkalu, jota eri teokset testaavat, haastavat ja kutsuvat tutkimaan.
Asettuminen kameran eteen on tuntunut eettiseltä ja luontevalta valinnalta.
– Teini-iässä inspiroiduin suomalaisista, itsensä teoksiin asettaneista naisista, kuten Susanna Majuri, Aino Kannisto ja Elina Brotherus.
Toisin kuin monelle muulle, Poterille kamera on neutraali ja ei-tuomitseva väline. Taiteilijan mukaan on myös kiinnostavaa pohtia sitä, miten olemme kuvissa ja mitä kaikkea kuviin performoidaan.

Taiteellisen työskentelyn reunaehdot
Poteri on Wihurin rahaston ja Lapin yliopiston 56. residenssitaiteilija ja haastattelemistani taiteilijoista nuorin.

504 aamua -teos koostuu passikuvan kokoisista valokuvista. ”Käydessäni läpi satoja kuvia itsestäni näin konkreettisesti, ettei ole olemassa yhtä totuutta siitä miltä näytämme – tai keitä olemme – vaan olemme jatkuvassa muutoksessa”, lira Poteri kuvailee.

– Residenssijakso tuntui yhtä merkitykselliseltä tunnustukselta kuin pääseminen Kuvataideakatemiaan vuonna 2014.
Aika Rovaniemellä on Poterille keidas keskittyä taiteelliseen työskentelyyn ja purkaa omia ajatuksiaan toisenlaisen työvaiheen jälkeen.
– Viime syksynä työskentelin ensin kuvanveistäjä James Prevettin apuna, ja sen jälkeen jatkoin Poliittisen valokuvan festivaalin viestintävastaavana.
Valmistumisen jälkeinen aika on ollut paitsi taiteellista työskentelyä myös työntekemisen mahdollisuuksien ja reunaehtojen etsimistä ja pohtimista.
– Valmistumisen jälkeen minut yllätti yksinäisyys ja kysymys siitä, mistä löydän taiteellisen yhteisön tai palautetta omille ideoille – nämä asiat olivat opiskeluaikana itsestäänselvyys. Uran alkuvaiheessa tarvitsee sitä, että joku uskoo omaan tekemiseen. Olenkin iloinen siitä, että vähitellen entisistä opiskeluaajan kavereista ja tutuista on muodostumassa kaipaamani verkosto.

Taiteilijanuran haasteet kuulostavat tutuilta tutkijan korvaan.
– Apurahat ovat usein lyhyitä, ja apurahakauden kuluessa täytyy jo miettiä kuumeisesti seuraavaa tulonlähdetä ja hakea uusia rahoja. Kilpailu on kaikessa läsnä, mutta siitä ei puhuta.
Näennäisesti tehokkainta olisi tehdä töitä vuorokauden ympäri, mutta Poterin oivallus on ollut, että taiteen tekeminen on vapautta. Se ei ole vapautta vain luoda, vaan myös pitää huolta itsestään ja mahdolltaa elämään muitakin asioita kuin taiteellinen työskentely. Tämä oivallus syntyi Poterin haastattellessa ihmisiä *Mitä kuvataide merkitsee sinulle?* -teokseensa.
Poteri on sitä, mitä hän taiteellaan haluaa sanoa: vilpitön, pohtiva, heittäytyvä ja utelias. Uransa alussa olevasta taiteilijasta huomaa myös piirteen, joka tuntuu ajan myötä katoavan: näkemykset eivät ole valmiita eivätkä vastaukset rutiininomaisia. Maailma ja taiteen mahdollisuudet ovat auki. ●